

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
 2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
 3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ 23.3.2024

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Η γοητεία της συνωμοσίας

Η Άντρεα Κίττα, αναπληρώτρια καθηγήτρια και λαογράφος στο East Carolina University, η οποία έχει ασχοληθεί, μεταξύ άλλων, με την λαογραφία του Ίντερνετ και την ανάλυση του αντιεμβολιαστικού κινήματος, απάντησε στη συνέντευξη που ακολουθεί στις ερωτήσεις μας, βοηθώντας στο να πέσει φως σε ένα από τα σημεία των καιρών που διανύουμε - το οποίο μπορεί αφενός να είναι παλαιό, αφετέρου έχει προσαρμοστεί απόλυτα στη σημερινή μας, παγκοσμιοποιημένη, ψηφιακή και ταραγμένη εποχή.

Γιατί οι θεωρίες συνωμοσίας είναι τόσο δημοφιλείς και πού βασίζονται;

Οι θεωρίες συνωμοσίας ήταν πάντα μαζί μας, αλλά πλέον είναι ευκολότερη η πρόσβαση σε αυτές χάρη στο Ίντερνετ και τις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης, που επιτρέπουν σε συνωμοσιολόγους να εξαπλώνουν τις θεωρίες τους ταχύτερα και ευρύτερα από ό,τι παλιά.

Από πού πηγάζουν;

Υπάρχουν προφανώς άνθρωποι που είναι «αληθινοί πιστοί» (true believers), οι οποίοι τις εξαπλώνουν επειδή πιστεύουν πως όντως ισχύουν. Ωστόσο, υπάρχουν και κάποιιοι που το κάνουν για την πλάκα (επειδή το βρίσκουν αστείο, ή χαίρονται να δημιουργούν χάος), ενώ άλλοι διασπείρουν σκοπίμως παραπληροφόρηση, γεγονός που εξαρτάται συχνά από την κομματική ιδεολογία των συνωμοσιολόγων.

Γιατί είναι τόσο δημοφιλείς;

Ένα πράγμα που προσφέρουν οι θεωρίες συνωμοσίας είναι μια «εξήγηση» για γεγονότα που διαφορετικά θα ήταν τυχαία. Είναι δημοφιλείς επειδή μας δίνουν κάποιον να κατηγορήσουμε -εάν έχουμε έναν κοινό εχθρό στον οποίο μπορούμε να εστιάσουμε, αντί για κάτι πιο «άυλο», όπως ένας ιός, αυτό μας δίνει μια ψευδαίσθηση ελέγχου. Οι άνθρωποι που απειλούνται «αναζητούν ευνόητες εξηγήσεις». Σκεφτείτε τις θεωρίες συνωμοσίας για τον κορονοϊό. Η εναλλακτική στις θεωρίες συνωμοσίας που κυκλοφόρησαν την εποχή της πανδημίας είναι να αποδεχτείς πως... καμιά φορά συμβαίνουν κακά πράγματα. Αυτό είναι κάτι που πολλοί δυσκολεύονται να αποδεχτούν. Όταν οι άνθρωποι νιώθουν πως έχουν χάσει τον έλεγχο ή ότι απειλούνται, οι θεωρίες συνωμοσίας παρέχουν έναν βαθμό παρηγοριάς και ελέγχου. Γι' αυτό και οι θεωρίες συνωμοσίας ανθίζουν σε καιρούς προβλημάτων.

Τι είναι αυτό που τις κάνει τόσο ανθεκτικές;

Όταν υπάρχει έλλειψη πληροφορίας (όπως η έλλειψη αξιόπιστης πληροφόρησης σχετικά με την προέλευση του Covid-19) εμφανίζονται θεωρίες συνωμοσίας για να καλύψουν το κενό. Εξάλλου, οι θεωρίες συνωμοσίας έχουν... ανοσία στα στοιχεία. Γεγονότα ή επιχειρήματα τα οποία καταρρίπτουν μια θεωρία συνωμοσίας θεωρούνται μέρος της συνωμοσίας. Υπό αυτή την έννοια, οι θεωρίες συνωμοσίας είναι «αυτοσφραγιζόμενες» και πολύ δύσκολο να γκρεμιστούν. Εξάλλου, ψυχολογικές έρευνες υποδεικνύουν πως οι άνθρωποι έλκονται από θεωρίες συνωμοσίας για να ικανοποιήσουν ψυχολογικές τους ανάγκες, όπως η ανάγκη για γνώση και βεβαιότητα, η ανάγκη για έλεγχο και αυτονομία και η ανάγκη για αυτοεκτίμηση.

Από τον ημερήσιο τύπο, 23.2.2022
Κείμενο διασκευασμένο

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030

2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551

3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031

www.en-dynamei.gr

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

[...] Είναι όντως προνομιούχοι οι άνθρωποι που βρίσκουν καταφύγιο στην τέχνη και καταφέρνουν με αυτό να καλύψουν τα αβίωτα κενά της ζωής. Όμως αυτοί είναι λίγοι. Με τους πολλούς, τους μη προνομιούχους, τι γίνεται; Πού καταφεύγουν οι πολλοί, όταν το όνειρο και η φαντασία δεν λειτουργούν **λυτρωτικά** και η φρίκη του κενού δείχνει τα δόντια της;

Υπάρχουν ποικίλα καταφύγια για όλους. Ένα σύνολο θετικών καταφυγίων αποτελούν τα λεγόμενα χόμπι, κάθε ευχάριστη ασχολία με την οποία επιλέγει κάποιος, ερασιτεχνικά ή εθελοντικά, να περνάει τον ελεύθερο χρόνο του, με την προϋπόθεση βέβαια ότι υπάρχει ελεύθερος χρόνος και ότι οι ανάγκες του βίου δεν υποχρεώνουν τον άνθρωπο να δουλεύει συνεχώς για να τα βγάλει πέρα.

Θα πρέπει επίσης να αναφέρουμε και τα διάφορα ιδεολογικά καταφύγια, στα οποία συχνά προσφεύγουν πολλοί, όπως είναι οι οργανώσεις με θρησκευτικό, πολιτικό, οικολογικό ή άλλο χαρακτήρα και θεωρούνται **θεμιτά** και κοινωνικώς αποδεκτά, εφόσον κινούνται σε πλαίσιο νομιμότητας και δεν εκτρέπονται σε αρνητικές ή βίαιες συμπεριφορές -εδώ εντάσσονται και οι φανατικοί οπαδοί διαφόρων, ποδοσφαιρικών κυρίως, ομάδων, **συνασπισμένοι** σε «συνδέσμους». Υπάρχουν κάποια άλλα καταφύγια που θεωρούνται κακόφημα και η καταφυγή σ' αυτά αποβαίνει πάθος συχνά καταστροφικό, όπως είναι π.χ. η χαρτοπαιξία και ο τζόγος, όπως υπάρχουν και καταφύγια «**τεχνητών παραδείσων**» (αλκοόλ, ποτά, ποικίλα ψυχοτρόπα φάρμακα και ναρκωτικές ουσίες), που συνήθως δημιουργούν εθισμό και είναι επικίνδυνα για την υγεία και για την ίδια τη ζωή.

Βλέπουμε, λοιπόν, ότι υπάρχουν ποικίλα καταφύγια, στα οποία οι άνθρωποι μπορούν να καταφύγουν είτε από ανάγκη εσωτερικής αναζήτησης και αυτοπροσδιορισμού είτε για να αντιμετωπίσουν αντιξοότητες και δυσκολίες είτε για να αναπληρώσουν την κενότητα της ζωής με κάποιο **ελκυστικό** υποκατάστατο. Ο καθένας ας βρει το καταφύγιό του.

Μπαλάσκας Κώστας, Νέα Παιδεία. Τεύχος 176. 2021

Κείμενο διασκευασμένο

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Φυσούσε κίτρινος αέρας που χόρευε την επαρχιακή σκόνη σε τολμηρό ταγκό. Καθόταν πάνω στη βαλίτσα, κάτω απ' τον μεσημεριανό ήλιο. Δεν υπήρχε στέγαστρο, παρά μόνο μια ταμπέλα σε ένα ψηλό κοντάρι. «Στάση υπεραστικών». Η πόλη έρημη, θερμόπληκτη, κλειστά καταστήματα, λευκές φανέλες ξεραίνονταν στα μανταλάκια των μπαλκονιών.

Θα έφευγε. Από παιδί το ήθελε. Αυτή η ησυχία ήταν φορές που της μάτωνε τα αυτιά. Λαχταρούσε τη βουή της μητρόπολης, γύρευε να εναντιωθεί στους μεγάλους δρόμους, να παραπατήσει στα όρια, να μεγαλώσει. Θα χανόταν στα σινεμά και στα θέατρα. Προβολές, παραστάσεις. Στο πανί και στο σανίδι οι ζωές που της έλειπαν. Συναυλίες. Οι πόθοι της συντονισμένοι με τον ξεδιάντροπο βόμβο των ηχείων. Ωδείο. Κιθάρα ή πιάνο, φωνητική. Θα έβρισκε και μια μικρή μπάντα και θα έπαιζαν σε μαγαζιά.

Πέρασε το όχημα του Δήμου, εμπυχώνοντας την κίτρινη σκόνη. Τα ρουθούνια της δεν είχαν αέρα. Ο Ιούλιος σ' αυτόν τον τόπο ήταν πάντα μακρόσυρτος και εκδικητικός. Θα έφευγε. Πάντα ήθελε να φύγει. Με μια υπέρβαρη βαλίτσα, με ασιδέρωτα όνειρα και με το φόβο για το αβάσταχτο της εκπλήρωσης.

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
 2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
 3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr

Το λεωφορείο φάνηκε από τη στροφή. Σταμάτησε φρενάροντας και η πόρτα άνοιξε ακριβώς μπροστά της. Τα καθίσματα ήταν κόκκινα, βελούδινα, φθαρμένα πέρα απ' το όριο του οίκτου. Πέντε δευτερόλεπτα. Η πόρτα έκλεισε ερμητικά, σχεδόν θυμωμένα. Καθώς το όχημα ξεκινούσε, κοιτούσε τον καπνό της εξάτμισης να παρεμβάλλεται αδέξια στις φιγούρες του ταγκό.

Τα παιδιά θα ξυπνούσαν σε λίγο. Σαν να της έλειπαν ξαφνικά. Είχε να βάλει πλυντήριο κι ύστερα θα πήγαιναν σε πάρτι γενεθλίων. Σηκώθηκε απότομα, φταρνίστηκε και πήρε το δρόμο για το σπίτι βιαστικά, σέρνοντας με ευκολία τη βαλίτσα της. Έτσι κι αλλιώς, άδεια ήταν.

Βίκυ Κλεφτογιάννη, «Υπεραστικό», Ηλεκτρονικό περιοδικό «Φρέαρ»

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α

A1. Γιατί οι θεωρίες συνωμοσίας είναι, σύμφωνα με την Άντρεα Κίττα, δημοφιλείς και ανθεκτικές; Να συνοψίσετε τα αντίστοιχα νοήματα του **Κειμένου 1** σε 60-80 λέξεις.

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ Β

B1. Στο **Κείμενο 1** η Άντρεα Κίττα απαντώντας στην τρίτη ερώτηση («Ένα πράγμα που προσφέρουν... σε καιρούς προβλημάτων») εναλλάσσει το α' πληθυντικό με το γ' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο. Σε ποιους λόγους οφείλεται, κατά τη γνώμη σας, η διαφοροποίηση του προσώπου των ρημάτων στη συγκεκριμένη απάντηση;

Μονάδες 10

B2. Ποια θέση φαίνεται να παίρνει στο **Κείμενο 1** η Άντρεα Κίττα απέναντι στους συνωμοσιολόγους απαντώντας στην τρίτη και τέταρτη ερώτηση («Ένα πράγμα που προσφέρουν... ανάγκη για αυτοεκτίμηση»); Να στηρίξετε την απάντησή σας, αναφερόμενοι σε ένα σημείο στίξης και ένα σχήμα λόγου (μονάδες 4). Να εξηγήσετε τη λειτουργία τους μέσα στο κείμενο. (μονάδες 6)

Μονάδες 10

B3. α) Να γράψετε από ένα συνώνυμο και ένα αντώνυμο για κάθε μια από τις παρακάτω λέξεις του **Κειμένου 2**:

Λυτρωτικά, θεμιτά, συνασπισμένοι, τεχνητών, ελκυστικό.

Μονάδες 10

B3. β) Ο συντάκτης του **Κειμένου 2** χρησιμοποιεί στο μεγαλύτερο μέρος του κειμένου μακροπερίοδο λόγο, με χρήση υπόταξης. Να εντοπίσετε ένα (1) τέτοιο σημείο και να εξηγήσετε τι εξυπηρετεί η συγκεκριμένη επιλογή.

Μονάδες 5

1. ☒ Ούλωφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1 Ζωγράφου , ☎ 210 74 88 030
 2. ☒ Φανερωμένης 13 Χολαργός , ☎ 210 6536551
 3. ☒ Ευεργέτου Γιαβάση 9 Αγία Παρασκευή, ☎ 210 6000031
- www.en-dynamei.gr

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Ποιο ζήτημα απασχολεί την ηρωίδα στο **Κείμενο 3** και πώς το διαχειρίζεται; Να παρουσιάσετε τρεις (3) κειμενικούς δείκτες που στηρίζουν την απάντησή σας. Πώς αξιολογείτε την επιλογή της; (150-200 λέξεις)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Σε μια προσωπική σου ανάρτηση σε νεανικό ιστότοπο, όπου γίνεται συζήτηση για τις αντιξοότητες και τα αδιέξοδα που αντιμετωπίζουν οι νέοι στον σύγχρονο κόσμο, παρουσιάζεις τα δικά σου καταφύγια. Για ποιους λόγους τα επιλέγεις και πώς λειτουργούν λυτρωτικά για σένα; (300-350 λέξεις)

Μονάδες 30